

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-543-3-14>

## **PRODUCTIVE TRAITS OF HOLSTEIN COWS OF DOMESTIC AND FOREIGN SELECTIONS**

### **ПРОДУКТИВНІ ОЗНАКИ КОРІВ ГОЛШТИНСЬКОЇ ПОРОДИ ВІТЧИЗНЯНОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ СЕЛЕКЦІЇ**

**Zabrotskyi N. P.**  
*Postgraduate Student  
Polissia National University  
Zhytomyr, Ukraine*

**Забродський Н. П.**  
*здобувач освітнього ступеня доктор  
філософії  
Поліський національний університет  
м. Житомир, Україна*

Молочне скотарство в Україні є однією з найважливіших галузей тваринництва, що забезпечує продовольчу безпеку населення. За роки незалежності в Україні знизилось поголів'я корів у господарствах майже в чотири рази, хоча виробництво молока при цьому зменшилось в 2,5 рази. Це сталося здебільшого завдяки підвищенню продуктивності корів [1, с. 29]. Удосконалення племінних і продуктивних якостей тварин шляхом селекційної роботи є важливим завданням для виробництва високоякісної молочної продукції у необхідних кількостях, підвищуючи при цьому економічну ефективність господарств. Згідно з інформацією П. Прохоренка, з 20-х років минулого століття і до сьогодні всі світові рекорди молочної продуктивності належать коровам голштинської породи [2, с. 22].

Історичний розвиток голштинської породи показує, що на початковому етапі її формування увага зосереджувалася лише на двох характеристиках: молочній продуктивності та типу будови тіла тварин. Однак з розвитком молочного скотарства виникали нові кореляційні зв'язки, які сприяли вдосконаленню селекційної роботи [2, с. 22].

У роботі А.Є. Почукаліна, С.В. Прийми та О.В. Різун зазначається, що в період 2002–2019рр. спостерігається збільшення надоїв, вмісту жиру і кількості молочного жиру у корів транскордонних і вітчизняних порід [3, с. 126]. Приналежність корів до певного генеалогічного формування значно впливає на розвиток їх господарськи корисних ознак [4, с. 143]. У своєму дослідженні А.П. Кругляк, О.В. Кругляк та Т.О. Кругляк вивчили особливості прояву основних господарськи корисних ознак тварин голштинської породи та голштинізованих популяцій різного походження в умовах племінних господарств України. За даними вчених станом на 2021 рік її розводили в 77 племінних господарствах по всій території України. Голштини за

походженням поділяються на дві групи: імпортовані (зарубіжної селекції) та вітчизняної селекції, які були отримані в племінних заводах України через гредінг українських чорно-рябої та червоно-рябої молочних порід, де частка крові голштинської породи в генотипі перевищує 93,75% (голштинізовані популяції вітчизняних молочних порід). Тварини однієї породи, але різного походження, демонструють різний рівень генетичного потенціалу за молочною продуктивністю та відтворювальними якостями, що вимагає застосування різних методів селекційної роботи [5, с. 37–48].

Л.М. Хмельничий та Б.М. Карпенко у своєму дослідженні доводить важливість добору корів голштинської породи за екстер'єрним типом з метою підвищення ефективності селекції. Встановлена значуща та достовірна залежність між груповими та описовими ознаками екстер'єру і надоем за першу лактацію, що підтверджує необхідність селекції за типом для отримання як конституційно міцних та здорових тварин, так і високопродуктивних за надоем [6, с. 10–14]. Вчені А.В. Лобода та Д.О. Бардаш також стверджують, що метод лінійної класифікації забезпечує об'єктивну оцінку екстер'єрного типу тварин, гарантуючи через добір та підбір кращих тварин, ефективність селекційно-племінної роботи у цьому напрямку [7, с. 88].

Почукалкін А.Є. та Вдовиченко Ю.В. у одній зі своїх робіт встановили міжгрупову мінливість за основними селекційними ознаками голштинської породи в природно-кліматичних зонах України. Станом на 2020 рік племінні тварини цієї породи були розміщені у 18 областях України. Найбільша популяція (50% від загальної чисельності тварин) сконцентрована у лісостеповій зоні. В цій зоні порівняно з іншими корови також мають найвищий надій (9558 кг). Зона Степу є другою за чисельністю (28%), проте останньою за надоем (8914 кг). Варіюється теж інтенсивність росту телиць від 6 до 18 місяців у досліджуваних зонах варіюється, з високими показниками до 12 місяців у телиць зони Степу та до 18 місяців у телиць зони Лісостепу [8, с. 435–441].

Важливою умовою високої продуктивності корів є умови їх годівлі та утримання. Т. В. Підпала та Маташнюк Ю. С. довели існування від'ємної кореляції між надоем та вмістом жиру в молоці за високого рівня продуктивності тварин [9, с. 27]. Вчені Кругляк О. В., Кругляк Т. О. та Кругляк А.П. дослідили і порівняли продуктивні ознаки корів української чорно-рябої та голштинської породи зарубіжної і вітчизняної селекції, а також їх відтворювальну здатність. Встановлено, що середній надій корів голштинської породи «вітчизняної селекції» (частка умовної кровності за голштинською породою 96,8% і вище), за 305 днів першої лактації в племінних заводах з традиційними

умовами годівлі становив 8605 кг. Кількість молочного жиру склала 322,3 кг, а білку – 280,5 кг. У племінних заводах, що займаються розведенням тварин голштинської породи зарубіжної селекції за високого рівня годівлі надій за 305 днів першої лактації становив 9066,6кг, молочний жир – 343,0 кг, загальний білок – 291,5 кг.

За 305 днів останньої закінченої лактації середній надій корів голштинської породи «вітчизняної селекції» та корів зарубіжної селекції становив 8954,6 кг та 9600,5 кг, кількість молочного жиру – 337,9 кг та 366,0 кг, а загального білка – 292,1 кг та 311,5 кг відповідно.

Тривалість сервіс-періоду у корів голштинської породи «вітчизняної селекції» становила 133,1 днів, а у корів голштинської породи зарубіжної селекції становила 128,0 днів. Вихід телят від корів становив 77,86 голів і 78,5 голів від 100 корів відповідно. Коефіцієнт відтворювальної здатності (KB3) для корів голштинської породи «вітчизняної селекції» складав 0,81, для корів голштинської породи зарубіжної селекції – 0,83. [10, с. 68–75].

Висновки. Високопродуктивна голштинська порода корів займає важливе місце у сучасному українському молочному скотарстві. Вивчення селекційних ознак корів голштинської породи вітчизняної та зарубіжної селекції є основою розвитку племінних і продуктивних якостей породи, а також її економічної ефективності. Дослідження існуючих та виявлення нових кореляційних зв'язків є актуальним напрямком роботи вчених, а їх результати мають практичне значення для вітчизняних господарств.

### Література:

1. Антощенко В. В. Сучасний стан молочного скотарства в Україні. *Український журнал прикладної економіки*. 2020. Т. 5. № 2. С. 29.
2. Рубан С. Ю., Борщ О. О., Федота О. М., Гетья А. А., Бочков В. М., Литвиненко Т. В., Борщ О. В., Перекрестова А. В., Голубенко В. М., Якубець Т. В. Сучасні методи селекції у тваринництві : навч. посібник. Київ : НУБіП України, 2018. 22 с.
3. Почукалін А. Є., Прийма С. В., Різун О. В. Активна частина популяцій транскордонних та вітчизняних порід молочного та комбінованого скотарства. *Розведення і генетика тварин*. 2020. Вип. 60. С. 126.
4. Федорович В. В., Федорович Є. І., Шпить І. В., Мазур Н. П. Молочна продуктивність корів за різних варіантів підбору батьківських пар. *Розведення і генетика тварин*. 2023. Вип. 65. С. 142–152.
5. Кругляк А. П., Кругляк О. В., Кругляк Т.О. Особливості прояву господарськи корисних ознак тварин різних генотипів голштинської

породи в Україні. *Розведення і генетика тварин*. 2021. Вип. 62. С. 37–48.

6. Хмельничий Л. М., Карпенко Б. М. Успадковуваність і кореляційна мінливість лінійних ознак екстер'єрного типу з надоем корів-первісток голштинської породи. *Відновлення та інноваційний розвиток тваринництва в умовах сучасних викликів*: матеріали наук.-практ. конф. (Харків, 23–24 квітня 2024 р.). Харків, 2024. С. 10–14.

7. Лобода А. В., Бардаш Д. О. Особливості екстер'єру корів-первісток сумського внутрішньо-породного типу української чорно-рябої молочної породи, оцінених за методикою лінійної класифікації. *Розведення і генетика тварин*. 2019. Вип. 57. С. 88.

8. Почукалкін А. Є., Вдовиченко Ю. В. Рівень розвитку селекційних ознак тварин голштинської породи за природно-кліматичними зонами України. *Таврійський науковий вісник*. 2024. № 137. С. 435–441.

9. Підпала Т. В., Маташнюк Ю. С. Високопродуктивні корови голштинської породи в умовах інтенсивної технології. *Науковий вісник ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького. Серія : Сільськогосподарські науки*. 2020, Т. 22. № 93. С. 22–27.

10. Кругляк О. В., Кругляк Т. О., Кругляк А.П. Формування господарськи корисних ознак у тварин української чорно-рябої молочної породи за поглинального схрещування. *Вісник Сумського аграрного університету. Серія «Тваринництво»*. 2024. Вип. 2 (57). С. 68–75.